Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

12. juuli 2018*

Eelotsusetaotlus – Ühine kalanduspoliitika – Määrus (EL) nr 1380/2013 – Artikli 16 lõige 6 ja artikkel 17 – Kalapüügivõimaluste jaotamine – Riigisisesed õigusaktid, millega nähakse ette objektiivsetel ja läbipaistvatel kriteeriumidel põhinev meetod – Ettevõtjate ebavõrdsed konkurentsitingimused – Euroopa Liidu põhiõiguste harta – Artiklid 16 ja 20 – Ettevõtlusvabadus – Võrdne kohtlemine – Proportsionaalsus

Kohtuasjas C-540/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas'e (Leedu kõrgeim halduskohus) 17. oktoobri 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. oktoobril 2016, menetluses

„Spika“ UAB,

„Senoji Baltija“ AB,

„Stekutis“ UAB,

„Prekybos namai Aistra“ UAB

versus

Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos,

menetluses osales:

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija,

„Sedija“ BUAB,

V. Malinausko gamybinė-komercinė firma „Stilma“,

„Starkis“ UAB,

„Banginis“ UAB

„Baltijos šprotai“ UAB,

„Monistico“ UAB,

„Ramsun“ UAB,

* Kohtumenetluse keel: leedu.

„Rikneda“ UAB,

„Laivitė“ AB,

„Baltijos jūra“ UAB,

„Baltlanta“ UAB,

„Grinvita“ UAB,

„Strimelė“ UAB,

„Baltijos žuvys“ BUAB,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president J. L. da Cruz Vilaça (ettekandja), kohtunikud E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger ja F. Biltgen,

kohtujurist: M. Wathelet,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– „Banginis“ UAB, esindajad: *advokatas* E. Bernotas, *advokatas* L. Sesickas ja *advokatas* J. Poderis,

– Leedu valitsus, esindajad: D. Kriaučiūnas ja G. Taluntytė,

– Hispaania valitsus, esindaja: S. Jiménez García,

– Prantsuse valitsus, esindajad: D. Colas, S. Horrenberger ja E. de Moustier,

– Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,

– Euroopa Komisjon, esindajad: J. Jokubauskaitė ja A. Stobiecka-Kuik,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määrusi (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (ELT 2013, L 354, lk 22), artikli 2 lõike 5 punkti c, artikli 16 lõiget 6 ja artiklit 17 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artikleid 16 ja 20.

2 See taotlus on esitatud kohtuvaidluses ühelt poolt Leedu nelja kalandusettevõtja „Spika“ UAB, „Senoji Baltija“ AB, „Stekutis“ UAB ja „Prekybos namai Aistra“ UAB (edaspidi koos „Spika jt“) ja teiselt poolt Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos’e (Leedu Vabariigi põllumajandusministeeriumi haldusalas tegutsev kalandusamet) vahel seoses nimetatud ameti poolt Läänemere vetes individuaalsete täiendavate kalapüügivõimaluste jaotamisega 2015. aastal.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Ühise kalanduspoliitika eesmärke käsitleva määruse nr 1380/2013 artikli 2 lõigetes 1, 2 ja 5 on sätestatud:

„1. Ühine kalanduspoliitika tagab selle, et püügitegevus ja vesiviljelus on keskkonna seisukohast pikaajaliselt jätkusuutlikud ning neid majandatakse sellisel viisil, mis on kooskõlas majandusliku, sotsiaalse ja tööhõivealase kasu saavutamise ja toiduvarude kättesaadavuse toetamise eesmärkidega.

2. Ühises kalanduspoliitikas kohaldatakse kalapüügi majandamise suhtes ettevaatusprintsiibil põhinevat lähenemisviisi ning ühise kalanduspoliitika eesmärk on tagada, et mere bioloogiliste elusressursside kasutamise kaudu taastatakse ja hoitakse püütavate liikide populatsioonid tasemetel, mis ületavad maksimaalse jätkusuutliku saagikuse saamiseks vajalikke tasemeid.

[…]

5. Ühise kalanduspoliitikaga eelkõige:

[…]

c) luuakse tingimused majanduslikult elujõulisemale ja konkurentsivõimelisemale kalapüügi- ja kalatöötlemissektorile ning maismaal toimuvale kalapüügiga seotud tegevusele;

d) nähakse ette meetmed laevastike püügivõimsuse kohandamiseks püügivõimalustega, mis vastavad lõikele 2, et saavutada majanduslikult elujõulised laevastikud, kasutamata ülemäära mere bioloogilisi ressursse;

[…]

f) toetatakse rahuldava elatustaseme saavutamist nende hulgas, kes sõltuvad püügitegevusest, pidades silmas rannapüüki ja sotsiaal-majanduslikke aspekte;

[…]

i) edendatakse rannapüüki, võttes arvesse sotsiaal-majanduslikke aspekte;

[…]“.

4 Selle määruse artikli 4 „Mõisted“ lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

4) „kalalaev“ – laev, mille seadmestik on ette nähtud mere bioloogiliste ressursside kasutamiseks ärilisel eesmärgil, või hariliku tuuni mõrd;

5) „liidu kalalaev“ – liikmesriigi lipu all sõitev ja liidus registreeritud kalalaev;

[…]

30) „käitaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes käitab ettevõtet või kellele kuulub ettevõte, mille tegevus on seotud kalapüügi- ja vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise, turustamise, levitamise ning jaemüügi mis tahes etapiga;

[…]“.

5 Selle määruse artikli 16 „Kalapüügivõimalused“ lõikes 6 on sätestatud:

„Iga liikmesriik otsustab ise, kuidas jaotada tema lipu all sõitvatele laevadele talle eraldatud kalapüügivõimalusi, mis ei ole hõlmatud ülekantavate püügikontsessioonide süsteemiga, näiteks individuaalsete kalapüügivõimaluste loomisega. Liikmesriik teavitab komisjoni kasutatavast meetodist.“

6 Sama määruse artikkel 17 on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid kasutavad neile eraldatud kalapüügivõimaluste, nagu osutatud artiklis 16, jaotamisel läbipaistvaid ja objektiivseid kriteeriume, sealhulgas selliseid, mis on keskkonnaalast, sotsiaalset või majanduslikku laadi. Kasutatavad kriteeriumid võivad muu hulgas hõlmata kalapüügi mõju keskkonnale, nõuete senist täitmist, panust kohalikku majandusse ja varasemaid püügimahte. Liikmesriigid püüavad neile eraldatud kalapüügivõimaluste raames pakkuda stiimuleid kalalaevadele, mis kasutavad selektiivseid püüniseid või keskkonda vähem mõjutavaid püügiviise, tarbides näiteks vähem energiat või kahjustades vähem looduslikke elupaiku.“

Leedu õigus

7 Leedu Vabariigi kalandusseaduse (Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymas; edaspidi „kalandusseadus“), mida on täiendatud ja muudetud 23. detsembri 2014. aasta seadusega nr XII-1523, mis jõustus 1. jaanuaril 2015, eesmärk on muu hulgas rakendada liikmesriigi õiguses määrus nr 1380/2013. Selle seaduse artiklis 17^1 on sätestatud Läänemere vetes kalapüügi võimaluste eraldamise üldpõhimõtted.

8 Kalandusseaduse artikli 17^1 lõikes 1 on sätestatud Leedu lipu all sõitvaid laevu käitavatele ettevõtjatele individuaalsete kalapüügivõimaluste jaotamise meetod. Nimetatud sätte kohaselt tuleb selleks arvutada iga ettevõtja puhul tema keskmine saak erinevate asjaomaste kalaliikide kaupa kolme kalendriaasta jooksul, mille valib ettevõtja viimase seitsme kalendriaasta hulgast (edaspidi „ajalooline püügiõigus“).

9 Selle seaduse artikli 17^1 lõike 4 kohaselt vastavad ettevõtjale eraldatud individuaalsed kalapüügivõimalused ajaloolisele püügiõigusele, mida võidakse vähendada või suurendada järgmistel tingimustel:

– Ajaloolist püügiõigust suurendatakse iga püügiõiguse puhul 0,1% võrra Leedu territooriumil müüdud asjaomasest kalaliigist valmistatud toote protsendimäärast, mille arvutamisel võetakse aluseks kõik tooted sellest kalaliigist, mida ettevõtja on osutatud võrdlusaastate jooksul püüdnud.

– Selleks et võtta arvesse kutselisele kalapüügiga tegeleva ettevõtja keskkonda vähem mõjutavaid püügiviise, suurendatakse ajaloolist püügiõigust 5% võrra, kui kasutatakse looduslikele elupaikadele sõbralikumaid kutselisi kalastusvahendeid ja püügiviise ning 5% võrra vähem saastavate ja madalama energiatarbimisega kalalaevade puhul.

– Ajaloolist püügiõigust vähendatakse 2% võrra kutselisele kalapüügile kohaldatavate õigusnormide iga tõsise rikkumise eest, mis pandi toime võrdlusaastatel, ja 0,5% võrra iga rikkumise eest, mida ei ole kvalifitseeritud tõsiseks.

10 Selle seaduse artikli 17^1 lõike 6 kohaselt ei saa ühel ettevõtjal ühegi kalaliigi puhul olla enam kui 40% Leedu Vabariigile eraldatud kalapüügivõimalustest.

11 Sama seaduse artikli 17^1 lõigetes 7 ja 8 on ette nähtud, et individuaalsed kalapüügivõimalused jaotatakse enampakkumise teel. Pärast väikesemahuliseks rannapüügiks mõeldud kalapüügivõimaluste mahaarvamist jaotatakse iga kalaliigi osas Leedu Vabariigile eraldatud ülejäänud kalapüügivõimalused, mis on ajaloolise püügiõiguse põhjal jaotamata, kuid mitte vähem kui 5%, enampakkumise teel Leedu lipu all sõitvaid kalalaevu käitavatele ettevõtjatele, kui sellega ei ületata põllumajandusministeeriumi kehtestatud püügivõimsuse ülempiire asjaomases geograafilises püügipiirkonnas.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

12 Eelotsusetaotlusest ilmneb, et põllumajandusministeeriumi haldusalas tegutseva kalandusameti juhataja 18. märtsi 2013. aasta otsusega nr VI-24 loodud Zvejybos Baltijos jurije kvotu skyrimo komisija (Läänemere püügikvootide jaotamiskomisjon, Leedu) 11. märtsi 2015. aasta koosoleku protokolli kohaselt eraldas kalandusameti juhataja individuaalsed täiendavad kalapüügivõimalused sellekohase taotluse esitanud ettevõtjatele vastavalt järgmisele jaotusele:

– „Banginis“ UAB: 175 tonni heeringat ja 252 tonni kilu;

– „Grinvita“ UAB: 29 tonni heeringat ja 49 tonni kilu;

– „Baltlanta“ UAB: 23 tonni heeringat ja 16 tonni kilu, ning

– „Baltijos šprotai“ UAB: 202 tonni heeringat ja 285 tonni kilu.

13 Spika jt vaidlustasid heeringa ja kilu täiendavate püügivõimaluste jaotamise õiguspärasuse ja esitasid Vilniaus apygardos administracinis teismasele (Vilniuse regionaalne halduskohus, Leedu) kaebuse eespool nimetatud protokolli tühistamiseks, väites, et ettevõtjatele Grinvita, Baltlanta, Banginis ja Baltijos šprotai eraldatud individuaalsetel kalapüügivõimalustel puudub õiguslik alus.

14 Nimetatud kohus jättis 6. novembri 2015. aasta otsusega Spika jt kaebuse rahuldamata. Selle peale esitasid nad eelotsusetaotluse esitanud kohtule Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Leedu kõrgeim halduskohus) apellatsioonkaebuse nõudes, et esimese astme kohtu otsus tühistatakse ja tehakse uus otsus, millega nende kaebus rahuldatakse.

15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab kõigepealt, et kalandusseadusega rakendatakse muu hulgas määrus nr 1380/2013 ja tõdeb, et selle seaduse alusel ei kohelda ettevõtjaid kalapüügivõimaluse eraldamisel võrdselt. Neil asjaoludel ja objektiivse põhjenduse puudumisel võib teatud ettevõtjate diskrimineerimine kujutada endast Leedu konstitutsioonis sätestatud vaba konkurentsi põhimõtte ja võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist.

16 Teiseks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas määruse nr 1380/2013 artikli 16 lõikega 6 liikmesriikidele antud kaalutlusõigus lubab neil riikidel kehtestada sellised kalapüügivõimaluse jaotamise kriteeriumid, mis tekitavad ettevõtjatele nende võimaluste saamisel ebavõrdsed konkurentsitingimused.

17 Asjaomane kohus on nimelt seisukohal, et kõnealune kaalutlusõigus ei ole piiramatu, kuna kõnealuse määruse artiklis 17 on ette nähtud, et liikmesriigid peavad kohaldama läbipaistvaid ja objektiivseid kriteeriume, sealhulgas selliseid, mis on keskkonnaalast, sotsiaalset või majanduslikku laadi. Täpsemalt soovib ta teada esiteks seda, kas „objektiivseks“ saab pidada sellist riigisisest õigusakti nagu kõnealune kalandusseadus, millega on kehtestatud selline individuaalsete kalapüügivõimaluste jaotamise meetod, mis põhineb peamiselt varasematel andmetel püütud koguste kohta ja mis võib seetõttu tekitada kõnealused ebavõrdsed tingimused. Teiseks küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas selle meetodi kehtestamisest tulenevad konkurentsipiirangud on liidu õigusega kokkusobimatud isegi juhul, kui see meetod vastab määruse nr 1380/2013 artiklis 17 ette nähtud objektiivsuse ja läbipaistvuse tingimustele.

18 Kolmandaks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et liidu määrust rakendav liikmesriik peab järgima hartat. Niisiis soovib ta teada, kas harta artiklitega 16 ja 20, mis käsitlevad ettevõtlusvabadust ja seaduse ees võrdsuse põhimõtet, on vastuolus see, kui liikmesriik kehtestab sellise kalapüügivõimaluste jaotamise meetodi, mis paneb ettevõtjad kalapüügivõimaluste saamisel ebavõrdsetesse tingimustesse, olgugi et see meetod põhineb määruse nr 1380/2013 artiklis 17 sätestatud kriteeriumidel.

19 Neljandaks ja viimaseks küsib asjaomane kohus, kas arvestades ühise kalanduspoliitika vastandlikke eesmärke, tuleb määruse nr 1380/2013 artikli 2 lõike 5 punkti c tõlgendada nii, et see keelab liikmesriikidel valida sellist kalapüügivõimaluste eraldamise meetodit, mis tekitab suurema hulga kalapüügivõimaluste saamiseks konkureerivate ettevõtjate jaoks ebavõrdsed konkurentsitingimused, isegi kui see meetod põhineb läbipaistval ja objektiivsel kriteeriumil.

20 Neil asjaoludel otsustas Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Leedu kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [määruse nr 1380/2013] artiklit 17 ja artikli 2 lõike 5 punkti c tuleb […] harta artikleid 16 ja 20 arvesse võttes tõlgendada nii, et kui liikmesriik kasutab artikli 16 lõikes 6 ette nähtud kaalutlusõigust, ei tohi ta talle eraldatud kalapüügivõimaluste jaotamiseks kasutada meetodit, mis tekitab suurema hulga kalapüügivõimaluste saamiseks konkureerivate ettevõtjate jaoks ebavõrdsed konkurentsitingimused, isegi kui see meetod põhineb läbipaistval ja objektiivsel kriteeriumil?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

Euroopa Kohtu pädevus

21 Banginis väidab, et Euroopa Kohus ei ole pädev esitatud küsimusele vastama. Nimetatud äriühing leiab nimelt, et liidu õigus ei ole põhikohtuasjas kohaldatav, kuna Leedu Vabariik ei kohaldanud individuaalsete kalapüügivõimaluste jaotamise meetodit kehtestades mitte liidu õigust, vaid oma ainupädevust.

22 Selleks et teha kindlaks, kas riigisisesed õigusnormid kuuluvad liidu õiguse kohaldamisalasse, tuleb teiste tegurite hulgas hinnata, kas nende eesmärk on liidu õiguse sätte kohaldamine; milline on selle õigusnormi iseloom, ja kas see järgib teistsuguseid eesmärke kui liidu õigus (vt selle kohta 6. märtsi 2014. aasta kohtuotsus Siragusa, C-206/13, EU:C:2014:126, punkt 25).

23 Kui liikmesriigid kehtestavad neile eraldatud kalapüügivõimaluste jaotamise meetodi, siis teostavad nad siiski pädevust, mis neile on ühise kalanduspoliitika elluviimiseks sõnaselgelt antud liidu õigusnormiga, see tähendab määruse nr 1380/2013 artikli 16 lõikega 6.

24 Neil kaalutlustel tuleb tõdeda, et Leedu Vabariik rakendas liidu õigust, kui ta kehtestas Leedu lipu all sõitvatele laevadele kalapüügivõimaluste jaotamise meetodi. Järelikult on Euroopa Kohus pädev esitatud küsimusele vastama.

Sisulised küsimused

25 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1380/2013 artikli 16 lõiget 6, artiklit 17 ning harta artikleid 16 ja 20 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu käsitletakse põhikohtuasjas ja millega liikmesriik kehtestas kalapüügivõimaluste jaotamise meetodi, mis võib põhjustada selle riigi lipu all sõitvate laevadega ettevõtjate ebavõrdset kohtlemist.

26 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb esiteks kindlaks määrata, kas selline kalapüügivõimaluste jaotamise meetod, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, vastab määruse nr 1380/2013 artiklis 17 sätestatud tingimustele.

27 Määruse artikli 16 lõikes 6 on sätestatud, et iga liikmesriik otsustab ise, kuidas jaotada tema lipu all sõitvatele laevadele talle eraldatud kalapüügivõimalusi. Selles osas tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, mis käsitleb nõukogu 20. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 2371/2002 ühisele kalanduspoliitikale vastava kalavarude kaitse ja säästva kasutamise kohta (EÜT 2002, L 358, lk 59; ELT eriväljaanne 04/05, lk 460) artikli 20 lõiget 3, mis vastab määruse 1380/2013 artikli 16 lõikele 6, et liikmesriikidele on viimati nimetatud määruse rakendamisel jäetud kaalutlusõigus (vt selle kohta 5. mai 2009. aasta kohtumäärus Atlantic Dawn jt *vs.* komisjon, C-372/08 P, ei avaldata, EU:C:2009:287, punkt 41).

28 Samas on liikmesriigid määruse nr 1380/2013 artikli 17 kohaselt selle kaalutlusõiguse kasutamisel kohustatud kohaldama „läbipaistvaid ja objektiivseid“ kriteeriume.

29 Käesoleval juhul on Leedu Vabariik otsustanud talle eraldatud kalapüügivõimalused jaotada meetodil, mis põhineb peamiselt „varasemate püügimahtude“ kriteeriumil. Nimetatud kriteeriumi kohaselt jaotatakse enamik püügivõimalusi keskmise saagi alusel erinevate kalaliikide kaupa, mis ettevõtja püüdis kolme kalendriaasta jooksul, mille ettevõtja valib viimase seitsme kalendriaasta hulgast.

30 See kriteerium on sõnaselgelt nimetatud määruse nr 1380/2013 artiklis 17, kus on loetletud kriteeriumid, mille hulgast liikmesriigid võivad neile eraldatud kalapüügivõimaluste jaotamisel valida. Lisaks sellele on see kriteerium sätestatud õigusnormiga, see tähendab kalandusseaduse artikliga 17^1, milles viidatakse asjaomaste ettevõtjate ajaloolisele püügiõigusele, mis põhineb pädeva austuse kontrollitavatel objektiivsetel ja mõõdetavatel andmetel.

31 Neil kaalutlustel tuleb asuda seisukohale, et selline kalapüügivõimaluste jaotamise meetod, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, vastab määruse nr 1380/2013 artiklis 17 esitatud läbipaistvuse ja objektiivsuse tingimustele.

32 Teiseks tuleb kindlaks teha, kas sellise jaotamise meetodi kehtestamine on vastuolus harta artiklitega 16 ja 20, kui see meetod loob varasematele püügimahtudele vastavat ajaloolist püügiõigust omavatele ettevõtjatele (edaspidi „ajaloolise püügiõigusega ettevõtjad“) soodsamad tingimused, kahjustades ettevõtjaid, kellel sellist ajaloolist püügiõigust ei ole ja kes soovivad kalandusturule pääseda või oma toodangut suurendada (edaspidi „ajaloolise püügiõiguseta ettevõtjad“).

33 Nimelt on Euroopa Kohtul oleva teabe kohaselt, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus, asjaolud sellised, et kui ajaloolise püügiõigusega ettevõtjad võivad saada kalapüügivõimalused, teatades lihtsalt pädevale asutusele varasemad püügimahud, siis ajaloolise püügiõiguseta ettevõtjatele jaotatakse üksnes need kalapüügivõimalused, mis Leedu Vabariigile eraldatud kvoodist pärast ajaloolise püügiõiguse mahaarvamist järele jäävad. Seega võib selline jaotamise meetod esiteks kahjustada ajaloolise püügiõiguseta ettevõtjate ettevõtlusvabadust, piirates nende õigust asjaomasel turul tegutseda, ja teiseks tekitada eri liiki ettevõtjate põhjendamatu ebavõrdse kohtlemise.

34 Sellega seoses tuleb tõdeda, et vastavalt harta artiklile 16 tunnustatakse liidu õiguses ettevõtlusvabadust. Nimetatud artikliga tagatud kaitse hõlmab vabadust tegelda majandus- või kaubandustegevusega, lepinguvabadust ja vaba konkurentsi (17. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, punkt 25).

35 Harta artikli 20 kohta tuleb märkida, et see sisaldab liidu õiguses sätestatud võrdse kohtlemise üldpõhimõtet, mis nõuab, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (5. juuli 2017. aasta kohtuotsus Fries, C-190/16, EU:C:2017:513, punkt 30).

36 Harta artikli 52 lõikest 1 tuleneb, et sellega tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist tohib aga piirata ainult seadusega ning arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust. Pealegi võib proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt selliseid piiranguid seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi.

37 Käsitletaval juhul ei ole vaidlust küsimuses, et kalapüügivõimaluste jaotamise meetod on kehtestatud seadusega, see tähendab kalandusseadusega, nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 30.

38 Lisaks olgu märgitud, et selle seadusega luuakse enampakkumiste süsteem, mis võimaldab ajaloolise püügiõiguseta ettevõtjatel saada need jaotamata kalapüügivõimalused, mis on Leedu Vabariigile eraldatud kvoodist jäänud järele pärast ajalooliste püügiõiguste jaotamist. Peale selle on kõnealuse seadusega ette nähtud piirang, mille kohaselt võidakse eraldada igale ettevõtjatele iga asjaomase kalaliigi püügivõimalustest kuni 40%. Niisiis tuleb asuda seisukohale, et kuna põhikohtuasjas käsitletav jaotamise meetod ei too kaasa asjaomase turu täielikku sulgemist, on see kooskõlas harta artikliga 16 tagataud vabaduse põhiolemusega.

39 Teiseks ei tekita kõnealune kalandusseadus tagajärge, mis seaks kahtluse alla võrdse kohtlemise põhimõtte, ja selles on muu hulgas artikli 17^1 lõikes 4 ette nähtud sätted, mis võimaldavad võtta arvesse erilisi olukordi, millesse ettevõtjad võivad sattuda. Seega järgib kõnealune meetod ka nende õiguste põhiolemust, mis on ettevõtjatel vastavalt harta artiklile 20.

40 Sellegipoolest tuleb veel kontrollida, kas harta artiklites 16 ja 20 ette nähtud vabaduste kõnealune piiramine vastab liidu üldistes huvides olevale eesmärgile ja juhul kui see on nii, siis kas see vastab proportsionaalsuse põhimõttele.

41 Mis puudutab küsimust, kas liikmesriigi õigusnormid, mis on vaatluse all põhikohtuasjas, aitavad ellu viia liidu üldist huvi, siis tuleb märkida, et need õigusnormid määravad kindlaks Leedu lipu all sõitvate laevade kalapüügivõimalused, reguleerides sellega kalapüüki. Seega on nimetatud meetmed põhjendatud ühise kalanduspoliitika eesmärgiga, mida on meenutatud määruse nr 1380/2013 artiklis 2 lõikes 1 ja milleks on selle tagamine, et kalandus- ja vesiviljelustegevused on keskkonna seisukohast pikaajaliselt jätkusuutlikud.

42 Lisaks olgu märgitud, et põhikohtuasjas käsitletava kalapüügivõimaluste jaotamise meetodi, mis peamiselt lähtub ajaloolisest püügiõigusest, eesmärk on tagada, et need võimalused on antud eelkõige sellise laevastikuga ettevõtjatele, mille püügivõimsus põhimõtteliselt suudab toime tulla nende

võimalustele vastava püügimahuga. Neil kaalutlustel tuleb asuda seisukohale, et kõnealune meetod on põhjendatud ühise kalanduspoliitika selle eesmärgiga, mida käsitletakse määruse nr 1380/2013 artikli 2 lõike 5 punktis d, ja võimaldab ka säilitada laevastiku majandusliku elujõu, nii nagu viidatud säte ette näeb.

43 Lisaks on sellise jaotamise meetodi kehtestamine ka põhjendatud määruse nr 1380/2013 artikli 2 lõike 5 punktis f esitatud sotsiaalmajandusliku eesmärgiga, kuna laevastike majandusliku elujõulisuse säilitamine võimaldab ajaloolise püügiõigusega ettevõtjatel jätkata tegevust kõnealusel turul ja nii säilitada rahuldav elatustase inimestele, kes sõltuvad kalandusest.

44 Seega tuleb asuda seisukohale, et kuna riigisisesed õigusnormid, mis on arutlusel põhikohtuasjas, järgivad määruses nr 1380/2013 sätestatud ühise kalanduspoliitika eesmärke, vastavad need liidu üldist huvi pakkuvale eesmärgile harta artikli 52 lõike 1 tähenduses.

45 Järgnevalt tuleb kontrollida, kas kõnealuste õigusnormidega kehtestatud piirangud vastavad proportsionaalsuse põhimõttele nii, et need on taotletavate eesmärkide saavutamiseks sobivad ega lähe kaugemale sellest, mis on nende saavutamiseks vajalik.

46 Käesolevas asjas on siiski eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kontrollida kõiki asjaomaseid õiguslikke ja faktilisi asjaolusid arvestades, kas põhikohtuasjas käsitletavad riigisisesed õigusnormid vastavad eelmises punktis esitatud tingimustele. Samas on Euroopa Kohtu ülesanne anda talle sel eesmärgil kõik liidu õiguse tõlgendamise juhtnöörid, mis võimaldavad tal otsuse langetada (vt selle kohta 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Global Starnet, C-322/16, EU:C:2017:985, punkt 52).

47 Mis puudutab põhikohtuasjas käsitletavate riigisiseste õigusnormide sobivust üldiste eesmärkide saavutamiseks, siis selles suhtes tuleb märkida, et neis ette nähtud kalapüügivõimaluste jaotamise meetodiga võimaldavad need õigusnormid muu hulgas vältida mere bioloogiliste ressursside ülemäärast kasutamist ja seda, et nende taastumist häiritakse või takistatakse. Lisaks nähtub eelotsusetaotlusest, et ajaloolist püügiõigust suurendatakse 5% võrra, kui ettevõtjad kasutavad looduslikele elupaikadele sõbralikumaid kalastusvahendeid ja püügiviise, ja veel 5% võrra, kui need ettevõtjad kasutavad vähem saastavaid ja madalama energiatarbimisega kalalaevu.

48 Neil kaalutlustel tuleb asuda seisukohale, et kõnealused õigusnormid sobivad keskkonna seisukohast jätkusuutliku kalastustegevuse tagamiseks, nagu on ette nähtud määruse nr 1380/2013 artikli 2 lõikes 1.

49 Tuleb lisada, et ajalooliste varasemate püügimahtude arvesse võtmine, mis tuleneb põhikohtuasjas käsitletavast jaotamise meetodi kohaldamisest, võimaldab ajaloolise püügiõigusega ettevõtjatel arvestada tuleviku suhtes suhteliselt stabiilse, varasemate aastatega võrreldava kalapüügivõimaluste mahuga. Seega võivad need ettevõtjad esiteks arvestada nende investeeringute amortisatsiooniga, mis on sageli märkimisväärsed ja mida nad peavad tegema asjaomasel turul tegutsemiseks, ja teiseks kavandada tegevusi, mis on vajalikud nende laevastike töövõime säilitamiseks.

50 Seega sobivad põhikohtuasjas käsitletavad riigisisesed õigusnormid ja nendega ette nähtud kalapüügivõimaluste jaotamise meetod kokku ka sotsiaalmajandusliku eesmärgiga, mida on käsitletud määruse nr 1380/2013 artikli 2 lõike 5 punktides d ja f.

51 Mis puudutab küsimust, kas kõnealune meetod seab harta artiklites 16 ja 20 sätestatud vabadustele piirangud, mis lähevad kaugemale põhikohtuasjas käsitletavate liikmesriigi õigusnormide eesmärkide saavutamiseks vajalikust, või mitte, siis selles osas nähtub eelotsusetaotlusest kõigepealt, et ajaloolist püügiõigust võib suurendada või vähendada teatud kriteeriumidest lähtuvalt, mis on seotud muu hulgas keskkonna või panusega kohalikku majandusse. Lisaks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus,

et ajaloolist püügiõigust vähendatakse võrdlusaastatel toime pandud iga tõsise rikkumise või rikkumise eest, mida ei ole kvalifitseeritud tõsiseks, vastavalt 2% või 0,5%, nagu on sätestatud kalandusseaduse artikli 17^1 lõikes 1.

52 Seejärel olgu märgitud, et ühelgi ajaloolise püügiõigusega ettevõtjal ei saa ühegi kalaliigi puhul olla enam kui 40% Leedu Vabariigile eraldatud kalapüügivõimalustest.

53 Lõpuks tuleb märkida, nagu on juba sedastatud käesoleva kohtuotsuse punktis 38, et see osa kalapüügivõimalustest, mida ei ole eelisjärjekorras jaotatud ajaloolise püügiõigusega ettevõtjatele, jaotatakse enampakkumistel teiste Leedu lipu all sõitvate kalalaevadega ettevõtjate vahel ja see peab moodustama vähemalt 5% Leedu Vabariigile eraldatud kalapüügivõimalustest.

54 Neil kaalutlustel ei too põhikohtuasjas käsitletav kalapüügivõimaluste jaotamise meetod endaga kaasa seda, et kalapüügivõimalusi reserveeritakse üksnes ajaloolise püügiõigusega ettevõtjatele lähtuvalt nende vastavatest ajaloolistest püügiõigustest, vaid võimaldab ka neile kaaluda püügiõiguste hulka, lähtudes erinevatest objektiivsetest asjaoludest.

55 Seega ei ületa kõnealune jaotamise meetod põhikohtuasjas käsitletavate riigisiseste õigusnormidega taotletavate üldise huvi eesmärkide saavutamiseks vajalikku ega riku seega proportsionaalsuse põhimõtet.

56 Eeltoodud kaalutlusi silmas pidades tuleb vastata esitatud küsimusele, et määruse nr 1380/2013 artikli 16 lõiget 6 ja artiklit 17 ning harta artikleid 16 ja 20 tuleb tõlgendada nii, nendega ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu käsitletakse põhikohtuasjas ja millega liikmesriik kehtestas kalapüügivõimaluste jaotamise meetodi, mis võib, olgugi et põhineb läbipaistval ja objektiivsel kriteeriumil, põhjustada selle riigi lipu all sõitvaid laevu käitavate ettevõtjate ebavõrdset kohtlemist, tingimusel et asjaomane meetod järgib üht või mitut liidu tunnustatud üldist huvi ja vastab proportsionaalsuse põhimõttele.

Kohtukulud

57 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määrusi (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ, artikli 16 lõiget 6 ja artiklit 17 ning harta artikleid 16 ja 20 tuleb tõlgendada nii, nendega ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu käsitletakse põhikohtuasjas ja millega liikmesriik kehtestas kalapüügivõimaluste jaotamise meetodi, mis võib, olgugi et põhineb läbipaistval ja objektiivsel kriteeriumil, põhjustada selle riigi lipu all sõitvate laevadega ettevõtjate ebavõrdset kohtlemist, tingimusel et asjaomane meetod järgib üht või mitut Euroopa Liidu tunnustatud üldist huvi ja vastab proportsionaalsuse põhimõttele.

Allkirjad